

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ
ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА
МЕСЕЦ МАРТ 2024 г.**

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към март 2024 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към март 2024 г. са в размер на **15 757,1 млн. лв., което представлява 20,9 % от разчетите² към ЗДБРБ за 2024 година.** Постъпленията нарастват с 1 065,0 млн. лв. (7,2 %) спрямо отчетените към март 2023 г. Сравнени със същия период на 2023 г. данъчните приходи нарастват номинално с 209,1 млн. лв. (1,8 %), а неданъчните постъпления намаляват със 118,7 млн. лв. (4,9 %) поради спад при постъпленията от продажба на квоти за емисии на парникови газове по бюджета на ФСЕС. Постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) нарастват с 974,6 млн. лева.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **12 026,5 млн. лв.,** което представлява 20,8 % от разчетените за годината и формират 76,3 % от общите постъпления по КФП за периода.

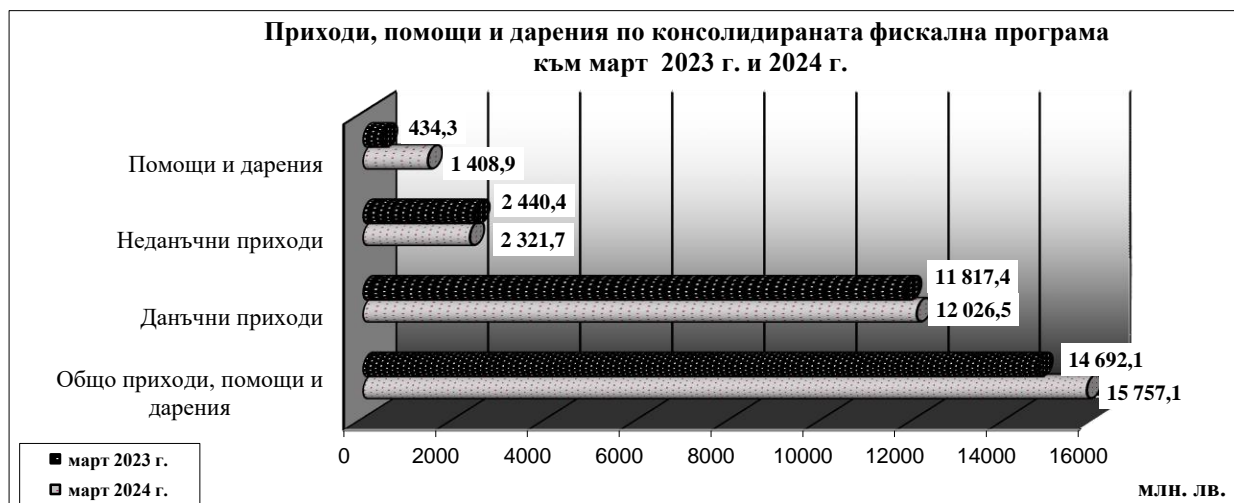
Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 1 577,1 млн. лв., което представлява 12,3 % от разчета за 2024 г. и ръст от 150,9 млн. лв. (10,6 %) спрямо отчетените към март 2023 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 5 637,5 млн. лв., което представлява 22,1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2024 г. и спад с 59,5 млн. лв. (1,0 %) спрямо отчетените към март 2023 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 647,1 млн. лв. (в т. ч. 175,3 млн. лв. по бюджета на Фонд "Сигурност на електроенергийната система" при 552,5 млн. лв. към март 2023 г.), което представлява 35,0 % от годишния разчет и спад от 432,2 млн. лв. спрямо отчетените към март 2023 г. Отчита се базов ефект в частта на другите данъци основно в две направления. Първо, целевите вноски от производителите на електрическа енергия по бюджета на ФСЕС намаляват във връзка с нормализирането на цените на електрическата енергия на Българската независима енергийна борса. Второ, постъпленията намаляват от временната солидарна вноска (която е с изтекъл срок на действие и не се прилага през 2024 година) за дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването, за генерираните свръхпечалби съгласно член 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 4 164,9 млн. лв. или 23,5 % от разчета за 2024 година и ръст от 549,9 млн. лв. (15,2 %) спрямо отчетените за същия период на 2023 г.

Неданъчните приходи са в размер на **2 321,7 млн. лв.,** което представлява 22,6 % от годишните разчети. В сравнение с предходната година тези приходи намаляват със 118,7 млн. лв. (4,9 %) поради спад при постъпленията от продажба на квоти за емисии на парникови газове по бюджета на ФСЕС. Неданъчните приходи се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други.

Приходите от **помощи и дарения** към март 2024 г. са в размер на **1 408,9 млн. лв.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2024 г. (обн., ДВ., бр. 108 от 30.12.2023 г.).

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към март 2024 г. възлизат на 15 353,4 млн. лв., което е 18,8 % от годишните разчети. През м. февруари 2024 г. в изпълнение на чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството бяха възстановени средства в общ размер на 1 200,0 млн. лв. В хода на изпълнението на бюджета за 2024 г. тези средства ще бъдат предоставяни с акт на Министерския съвет на базата на подписани споразумения с МРРБ като трансфери за общините за финансиране на Инвестиционната програма за общински проекти по реда на чл. 107 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. При елиминирането на тази трансакция, с оглед съпоставимост с предходната година, разходите към края на март 2024 г. са 16 553,4 млн. лв. при 15 357,2 млн. лв. за първите три месеца на 2023 г. В отделните разходни показатели нарастване има при социалните разходи, вследствие на изплатените по-високи пенсии след влязлото в сила увеличение от юли 2023 г., както и на по-високите разходи за персонал, след увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал и при някои други администрации с приетия в средата на 2023 г. ЗДБРБ за 2023 г. и други.

Нелихвените разходи към март 2024 г. (на съпоставима база) са в размер на 15 876,4 млн. лв., което представлява 20,4 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 14 927,1 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв и елиминиране на 1 200 млн. лв. възстановен разход в изпълнение на ПМС №13/2024 г.) възлизат на 939,9 млн. лв. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 9,4 млн. лв. **Лихвените плащания** са в размер на 337,7 млн. лв. (33,4 % от планираните за годината и ръст от 34,5 млн. лв. спрямо същия период на 2023 г.).

Разходите по КФП по основните разходни групи към март 2023 г. и 2024 г. на съпоставима база са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.03.2024 г. от централния бюджет, възлиза на **339,3 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770 на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нередицираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база БНД и Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от ДДС).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към март 2024 г. е положително в размер на 403,7 млн. лв. (0,2 % от прогнозния БВП).

Размерът на **фискалния резерв** към 31.03.2024 г. е **11 877,9 млн. лв.**, в т. ч. 9 977,9 млн. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1 900,0 млн. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към март 2024 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2024 г.	Отчет март 2024 г.	Изпълнение спрямо ЗДБРБ 2024 г.
Общо приходи, помощи и дарения	43 406,5	8 399,7	19,4%
- Данъчни приходи	38 616,0	7 238,0	18,7%
Преки	12 835,0	1 571,5	12,2%
Косвени	25 504,1	5 637,5	22,1%
Други	276,9	29,0	10,5%
- Неданъчни приходи	4 790,0	1 160,2	24,2%
- Помощи и дарения	0,5	1,5	292,8%
Разходи, трансфери и вноски в бюджета на ЕС	51 439,0	10 172,7	19,8%
- <i>Нелихвени разходи</i> ⁵	22 561,5	2 733,2	12,1%
- <i>Лихви</i>	966,8	322,4	33,3%
По външни заеми	833,6	294,8	35,4%
По вътрешни заеми	133,2	27,6	20,7%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁶	131,4		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	25 508,1	6 777,8	26,6%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	2 271,1	339,3	14,9%
Бюджетен баланс	-8 032,4	-1 773,1	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към март 2024 г. е **8 399,7 млн. лв.**, което представлява 19,4 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2024 година и ръст от 265,8 млн. лв. (3,3 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година. Сравнени с данните към март 2023 г. данъчните приходи са близки по размер, а неданъчните приходи нарастват с 272,2 млн. лв. (30,6 %).

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към март 2024 г. е **7 238,0 млн. лв.**, което представлява 18,7 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение със същия период на 2023 г. постъпленията в групата са близки по размер.

✓ Преки данъци

Приходите от **преки данъци** са в размер на **1 571,5 млн. лв.** или 12,2 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват със 150,1 млн. лв. (10,6 %). Повишението се дължи основно на значително по-високите приходи от данъците върху доходите на физическите лица, които нарастват 12,9 % в сравнение с края на март 2023 година.

Приходите от **корпоративни данъци** към март 2024 г. са в размер на 167,7 млн. лв. или 2,8 % от годишния план. Сравнени с данните за месец март на предходната година постъпленията намаляват с 9,9 млн. лева.

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ През м. февруари 2024 г. в изпълнение на чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството бяха възстановени средства в общ размер на 1 200,0 млн. лв., които съгласно бюджетната методология се отчитат като възстановени разходи. В хода на изпълнението на бюджета за 2024 г. тези средства ще бъдат предоставяни с акт на Министерския съвет на базата на подписани споразумения с МРРБ като трансфери за общините за финансиране на Инвестиционната програма за общински проекти по реда на чл. 107 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г.

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Регламентираните срокове за деклариране на данъчния финансов резултат за 2023 г. и за внасяне на дължимия корпоративен данък по ГДД (до 30 юни 2024 г.), както и сроковете за деклариране и внасяне на авансови вноски, обуславят нивото на постъпления от този вид данък за периода. По отношение на авансовите вноски от корпоративен данък, които са голяма част от касовите постъпления през годината, следва да се отбележи, че сроковете за месечните (за месеците януари, февруари и март - в срок до 15 април на текущата календарна година) и тримесечни плащания (за първото и второто тримесечие се внасят до 15-о число на месеца следващ тримесечието, за което се отнасят) остават непроменени през 2024 година.

В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 46,5 млн. лв., като съпоставени със същия период на 2023 г. приходите са повече с 21,5 млн. лв. Постъпленията от данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица зависят от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по разпределение на фирмена собственост в страната.

Приходите от данъци върху доходите на физически лица са в размер на **1 403,8 млн. лв.** или 20,3 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са със 159,9 млн. лв. повече или 12,9 % ръст спрямо същия период на предходната година.

Основен фактор за размера на данъчните постъпления от ДДФЛ е развитието на параметрите на пазара на труда: заетост, безработица и заплащане на труда. Влияние върху размера на постъпленията от ДДФЛ оказват действащите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на тази група данъчни приходи допринасят и предприетите мерки за намаляване на недеklarирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и тематичните кампании за контрол, провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към март 2024 г. са 1 184,2 млн. лв., 20,8 % от годишните разчети. Тези приходи нарастват със 161,5 млн. лв. (15,8 %) в сравнение със същия период на предходната година.

Отчетеният ръст при тази група данъчни приходи е повлиян в голяма степен от приетия през 2023 г. в Кодекса на труда (чл. 244, ал. 2) механизъм, съгласно който минималното трудово възнаграждение за страната за следващата календарна година се определя до 1 септември на текущата година в размер на 50 на сто от средната брутна работна заплата за период от 12 месеца, който включва последните две тримесечия на предходната година и първите две тримесечия на текущата година. В съответствие с новия механизъм от 1 януари 2024 г. минималната работна заплата за страната е увеличена от 780 лв. на 933 лв. или с 19,6 %. Други предпоставки за нарастване на приходите от ДДФЛ са отчетеният висок номинален ръст на средната работна заплата през четвъртото тримесечие на 2023 г., както и увеличението на разходите за персонал в някои от бюджетните системи.

Влияние върху приходите от данъка по трудови правоотношения в посока намаление през януари оказва ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември. Очаква се ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2023 г., както и авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2024 година да окаже въздействие и през следващите отчетни периоди.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори, еднолични търговци и др.) приходите от данъка към март 2024 г. са в размер на 68,7 млн. лв., което е 12,5 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 10,8 млн. лв. по-малко приходи спрямо края на март 2023 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски. По-ниският размер на приходите от тази група данъци за отчетния период се дължи на ползването на данъчните облекчения за деца по

чл. 22в и чл. 22г от ЗДДФЛ в увеличен размер при подаването на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2023 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 150,8 млн. лв., 22,3 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 9,3 млн. лв. (6,5 %) повече приходи спрямо същия период на предходната година. Ръстът на тези приходи се дължи, както на отчетените финансови резултати от нефинансовите предприятия през 2023 г., така и от предприетите законодателни и контролни мерки. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП за проверка на касови наличности. Контролните действия са насочени приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.), и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми. От 1.09.2023 г. в Закона за ограничаване на плащанията в брой е приета разпоредба плащанията на територията на страната на дивиденти, със стойност равна на или надвишаваща 1000 лв., да се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, в резултат на което постъпленията от данъка върху дивидентите нарастват допълнително.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към март 2024 г. са в размер на **5 637,5 млн. лв.** или 22,1 % от годишния разчет. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията намаляват с 59,5 млн. лв. (1,0 %). Този спад се дължи основно на по-ниските приходи от акцизи - спад от 192,8 млн. лв., 11,0 %. Към месец март 2024 г. при приходите от акциз за тютюневи изделия се отчита спад, като следва да се има предвид, че от 01.03.2023 г. и от 01.01.2024 г. са влезли в сила нови, по-високи акцизни ставки на тютюневите изделия, което обуславя отсъствието на сравнима база за първото тримесечие на годината. Очаква се забавянето при постъпленията от акцизи да бъде компенсирано през второто тримесечие на 2024 г.

Приходите от ДДС са в размер на **4 002,7 млн. лв.**, което представлява 21,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 година. Съпоставени с края на март 2023 г., приходите от ДДС нарастват със 149,9 млн. лв. (3,9 %), в резултат на по-високите приходи от ДДС от сделки в страната и вътреобщностни придобивания (ВОП), докато постъпленията от ДДС от внос са по-ниски от отчетените за същия период на предходната година.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към март 2024 г. е 1 410,6 млн. лв. и се отчита спад със 7,0 % (106,9 млн. лв.) спрямо данните към март на предходната година, като намалението е най-значително при внос на транспортно оборудване и промишлени доставки. Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), към март 2024 г. спрямо същия период на предходната година се наблюдава спад при промишлените доставки, инвестиционните стоки и транспортното оборудване. Повишение се отчита при групата „Горива и смазочни материали“, при която е отчетен ръст от 38,7 %. Върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец март 2024 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 339,0 млн. лв., което е с 60,9 млн. лв. по-малко спрямо 2023 г. и е регистриран спад от 15,2 %. Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 199,2 млн. лв. (намаление в сравнение с месец март 2023 г. от 47,4 млн. лв.), мед и изделия от мед – 56,5 млн. лв. (намаление с 11,4 млн. лв.) и чугун, желязо и стомана – 42,2 млн. лв. (увеличение с 13,0 млн. лева). Изброените три групи стоки формират 87,9 % от неначисления ДДС при внос за първите три месеца на 2024 година.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към март 2024 г. възлизат на 2 592,2 млн. лв. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията нарастват с 11,0 % (256,8 млн. лв.).

Ефективно внесенят ДДС по сметките на НАП се формира от данък по справки-декларации от сделки в страната и ВОП и допълнително внесени суми, разкрити с данъчно-ревизионни актове при ревизии. Тези постъпления са в размер на 5 426,4 млн. лв., което представлява ръст от 5,0 % спрямо март 2023 година. От тях от ревизионни актове са постъпили 22,3 млн. лв. или с 95,0 млн. лв. по-малко от миналата година. Декларираният ДДС за възстановяване зависи от размера на износа и извършените инвестиции. Регистрираните лица по ДДС упражняват право на данъчен кредит чрез приспадане по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС или чрез ефективно възстановяване от данъчната администрация след определения срок. *Приспаднатият данък* към март 2024 г. е 253,8 млн. лв. и е с 55,1 млн. лв. по-малко от 2023 година (17,9 % спад). *Възстановеният данък* се увеличава и е в размер на 2 834,3 млн. лв., което е с 3,4 млн. лв. над възстановените суми към март миналата година. Дължимите суми, подлежащи на възстановяване към 31.03.2024 г. са в размер на 95,4 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **1 553,4 млн. лв.**, което е 24,1 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. Съпоставени с март 2023 г. постъпленията от акцизи намаляват номинално със 192,8 млн. лв. (11,0 %), като се очаква това изоставане да бъде компенсирано през второто тримесечие на 2024 г.

Относителният дял на нетните постъпления от акциз по стокови групи е от: тютюн и тютюневи изделия (56,3 %); горива (38,2 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (4,8 %) и други акцизни стоки (0,7 %). Постъпленията от акциз към март 2024 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 874,1 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 593,8 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 74,3 млн. лева;
- *приходите от ел. енергия и др. акцизни стоки* възлизат на 11,2 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **15,6 млн. лв.**, при планирани за годината 63,0 млн. лева. Изпълнението на приходите от данъка върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори, рисковете по които са поети от застрахователи, зависят основно от ръста или спада на записаните застрахователни премии.

Постъпленията от мита възлизат на **65,7 млн. лв.** или 17,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г., като заемат 0,9 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са с 18,5 млн. лв. (22,0 %) по-малко. Влияние върху спада в приходите от мита оказват нарушените вериги на доставки в резултат на събитията в Червено море, както и въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия в съответствие с Регламент (ЕС) № 833/2014 и неговите последващи изменения и допълнения. Друг фактор върху намалените постъпления от мита има удължения с Регламент (ЕС) 2023/1077 на ЕП и Съвета от 31 май 2023 година преференциален режим спрямо Украйна под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната, спиране на прилагането на механизма на „входните цени“ по отношение на плодовете и зеленчуците, спиране на прилагането на тарифните квоти и пълно премахване на вносните мита, и други.

При всички показатели, които се използват за оценка на динамиката на приходите от мита при внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ се отбелязва спад през първите три месеца на 2024 г. спрямо същия период на предходната година. Намалените приходи от мита са в резултат от спада на количествата на внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ с 16,5 %, от намалението в осреднената статистическа

стойност за килограм внесена стока с 0,6 % на годишна база и спада от 3,7 % на осреднената ставка на митото, приложена за облагане на внесените от трети страни стоки.

В зависимост от произхода на внасяните стоки, през месец март 2024 г. най-голям е делът на начислените приходи от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума е 32,0 млн. лева, което представлява 48,6 % от всички начислени мита, като спрямо март 2023 г. е отчетен спад от 31,8 %.

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на март 2024 г. са в размер на **29,0 млн. лв.** или 10,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. Съпоставени с данните към март 2023 г. приходите от други данъци са с 96,9 млн. лв. по-малко. Въведената мярка „временна солидарна вноска и енергийни вноски“ по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията с действие от 1 октомври 2022 година е с изтекъл срок на действие и не се прилага през 2024 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към март 2024 г. са в размер на **1 160,2 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. приходи от дивидент за държавата от държавните предприятия, приходи от концесии и други неданъчни приходи. Сравнени със същия период на предходната година неданъчните приходи нарастват с 272,2 млн. лв., като най-голям ръст се отчита при други неданъчни приходи (ръст от 117,9 млн. лв.), приходи от държавни такси (ръст от 70,6 млн. лв.) и приходи и доходи от собственост (ръст от 70,1 млн. лв.).

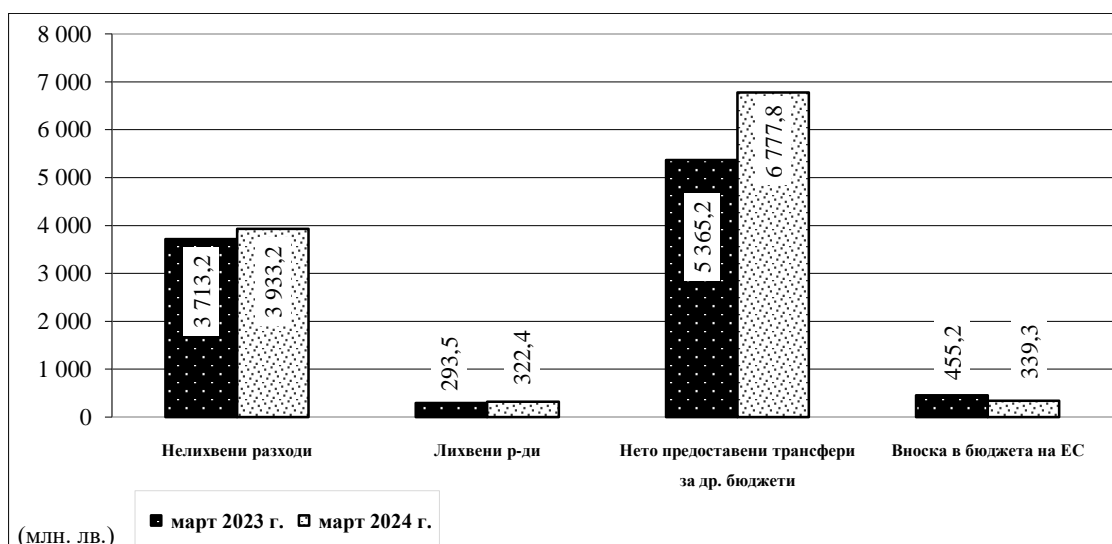
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към март 2024 г. са в размер на **1,5 млн. лева.**

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към март 2024 г. е **10 172,7 млн. лв.**, 19,8 % от годишните разчети. С оглед постигане на съпоставимост с предходната година на графиката по-долу е елиминирано влиянието на трансакцията по чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. (възстановени разходи в размер на 1 200 млн. лв. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие).

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС към март 2023 г. и 2024 г. на съпоставима база

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет към март 2024 г. на съпоставима база са в размер на **3 933,2 млн. лв.**

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 2 276,6 млн. лв. или 23,3 % от планираните за 2024 г. и ръст от 354,3 млн. лв. (18,4 %) спрямо същия период на 2023 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 604,0 млн. лв. или 12,8 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 380,6 млн. лв. или 14,2 % от предвидените за годината като нарастват със 168,7 млн. лв. (79,6 %) спрямо същия период на 2023 г. Част от планираните социални разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 1,6 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 377,1 млн. лв. или 19,3 % от планираните за годината и нарастват с 98,1 млн. лв. (35,2 %) сравнени със същия период на предходната година. Към март 2024 г. субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 52,2 млн. лв., субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ са 75,3 млн. лв. и 14,2 млн. лв. са за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 7,1 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга, 6,8 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания и 0,4 млн. лв. за предоставяне на административни услуги. Към края на март 2024 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 77,0 млн. лв., от които 4,5 млн. лв. държавна помощ; 69,5 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн и 2,6 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет на съпоставима база възлизат на 293,3 млн. лева.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.03.2024 г. са в общ размер на **322,4 млн. лв.** или 33,3 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на 294,8 млн. лв., в т.ч. 289,1 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по държавни инвестиционни заеми (ДИЗ), управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 5,7 млн. лв. По заемите с краен бенефициент – търговско дружество няма извършени плащания.

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към март 2024 г. са в размер на **27,6 млн. лв.** и представляват лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет към март 2024 г. е 6 777,8 млн. лв., в т.ч.:**

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 2 689,2 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 2 360,0 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 106,7 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 244,7 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 22,2 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 3 516,2 млн. лв.;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 307,8 млн. лв.

- Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.03.2024 г. от централния бюджет, възлиза на **339,3 млн. лева**.
- **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 31.03.2024 г. е **отрицателно** в размер на **1 773,1 млн. лева**.
- **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.03.2024 г. е отчетено отрицателно нетно дългово финансиране на държавния бюджет в размер на 15,9 млн. лв., което се дължи на извършените погашения по държавния дълг без постъпления от емисии на държавни ценни книжа/държавни заеми. По централния бюджет е отчетено нулево дългово финансиране.

Операции с държавни ценни книжа по централния бюджет (позиция във вътрешното финансиране): Към месец март не са провеждани аукциони на емисии ДЦК за финансиране на бюджета, също така няма и извършени погашения по вътрешния дълг.

Към март не са издавани еврооблигации на международните капиталови пазари, както и няма усвоявания на средства по държавни заеми. Не са извършени погашения по външния държавен дълг от централен бюджет.

Погашенията по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства в края на март са в размер на 15,6 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 0,3 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към март 2024 г. са в размер на **4 221,5 млн. лв.** или 23,6 % от годишните разчети и ръст от 554,9 млн. лв. (15,1 %) спрямо отчетените за същия период на 2023 г. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 4 164,9 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 3 002,3 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 1 162,5 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към март 2024 г. са в размер на **7 525,1 млн. лв.** (23,1 % от разчета за годината и ръст от 990,3 млн. лв., 15,2 % спрямо същия период на 2023 г.), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 5 730,4 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 1 726,2 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към март 2024 г. са в размер на **937,7 млн. лв.** или 24,4 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 3,5 % спрямо същия период на 2023 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 448,3 млн. лв. (27,9 % от разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 10,6 % спрямо същия период на предходната година), а неданъчните приходи и помощите възлизат на 489,4 млн. лв. (21,9 % от годишните разчети и спад с 2,3 % спрямо същия период на 2023 г.). Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 51,7 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и постъпления от продажба на нефинансови активи.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **2 753,6 млн. лв.** или 27,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 20,3 % спрямо същия период на 2023 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 2 480,6 млн. лв. (26,3 % от годишния разчет и ръст от 19,7 % спрямо същия период на 2023 г.), а капиталовите разходи са в размер на 256,9 млн. лв. (46,9 % от разчета за

годината и ръст от 23,2 % спрямо отчетените към март 2023 г.). Лихвените плащания са в размер на 14,7 млн. лв. или 33,6 % от разчета за годината и ръст от 68,2 % спрямо отчетените към март 2023 година.